

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(ІЗ ЗАРУБІЖНОЮ УЧАСТЮ)**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ, ФІНАНСІВ ТА
ФІНАНСОВОЇ НАУКИ: ІДЕЇ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ»
(12-14 травня 2020 р.)**

**Покровськ
2020**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(ІЗ ЗАРУБІЖНОЮ УЧАСТЮ)**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
МЕНЕДЖМЕНТУ, ФІНАНСІВ ТА ФІНАНСОВОЇ
НАУКИ: ІДЕЇ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ»**

(12-14 травня 2020 р.)

Покровськ, 2020

Актуальні проблеми розвитку менеджменту, фінансів та фінансової науки: ідеї та їх впровадження: Збірка матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (із зарубіжною участю) (м. Покровськ, 12-14 травня 2020 р.). Покровськ : ДВНЗ «ДонНТУ», 2020. 382 с.

У Збірці наукової конференції розміщені матеріали і результати наукових пошуків вчених, які переймаються актуальними проблемами у сфері менеджменту і маркетингу, фінансів та фінансово-економічної безпеки.

Незважаючи на сучасні виклики та труднощі, пов'язані із світовою пандемією, науковці залишаються вірними своїм професійним інтересам та виборюють нові звитяги й отримують нові результати у своїх наукових пошуках.

Тому оргкомітет наукової конференції вдячний вченим, котрі, попри всі наявні проблеми, продовжують свій шлях і роблять (хто перші, хто вже – впевнені) кроки до нових наукових надбань.

Вітаємо учасників наукової конференції з усіх куточків нашої незалежної України, а також з інших держав світу. Всього в конференції прийняли участь: 167 авторів, із них: з Республіки Біларусь – 12; з Республіки Гвінеї – 7; з Німеччини – 1; з України – 147.

Україна представила досить широку географію щодо участі вітчизняних науковців в нашому науковому заході; в конференції прийняли участь науковці з міст Києва, Краматорська, Кривого Рогу, Кропивницького, Луцька, Маріуполя, Полтави, Покровська, Слов'янська, Сум, Херсону, Хмельницького, Черкас.

Оргкомітет наукової конференції щиро бажає усім науковцям творчої наснаги, скорішого досягнення очікуваних ними успіхів та визнання їх наукових результатів, авторського задоволення вчених від реалізації ними своїх доробок.

Збірка матеріалів буде в нагоді усім зацікавленим особам, які бажають досліджувати й опановувати проблемні питання в зазначених сферах сучасної науки та присвячувати свої подальші розробки просуванню цієї науки на новий щабель її розвитку.

Мета конференції:

Обмін досвідом та обговорення актуальних теоретичних і прикладних проблем розвитку менеджменту і маркетингу, фінансів та фінансової науки.

Завдання конференції:

- ▶ Залучення молодих та обізнаних вчених до проведення актуальних наукових досліджень у сфері менеджменту, маркетингу, фінансів та фінансово-економічної безпеки.
- ▶ Розвиток наукової теорії та накреслення конкретних шляхів впровадження результатів досліджень вчених у сучасну українську й світову економіку.
- ▶ Надання інформаційного поля для обговорення результатів їх наукових досліджень, перспективних розробок та випробувань.
- ▶ Підтримка вищої професійної освіти шляхом вільного безкоштовного подання наукових статей здобувачами вищої освіти, аспірантами, викладачами, кандидатами та докторами наук у галузі менеджменту і маркетингу, фінансів і фінансово-економічної безпеки, що буде сприяти обміну науковою інформацією, підвищенню рівня науково-дослідних знань.
- ▶ Публікація результатів наукових досліджень з актуальних питань розвитку теорії менеджменту і маркетингу, фінансів і фінансово-економічної безпеки.

Редакційна колегія

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

д.е.н., професор Ляшок Я.О., ректор ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ).

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:

д.е.н. Квілінський О.С., директор Інституту розвитку міжнародної співпраці (м. Познань, Польща);

д.е.н., професор Попова О.Ю., зав. кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ).

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР:

к.е.н, доцент Антоненко В.М., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

к.е.н, доцент Катранжи Л.Л., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

к.е.н, доцент Марина А.С., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

к.е.н, доцент Ляшок Н.Ю., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

к.е.н, доцент Мізіна О.В., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

к.е.н, доцент Мирошніченко Г.Б., доцент кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м. Покровськ);

Василишина Л.М., старший викладач кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «ДонНТУ» (м.Покровськ).

ANALYSIS THE TAX POTENTIAL OF REGIONS AS AN ELEMENT OF ITS ECONOMIC DEVELOPMENT (ON EXAMPLE OF SUMY REGION)

Ph.D., Associate Prof. Kotenko N.
Tverezovska O.
Sumy State University
Sumy, Ukraine

At the present stage of development of our country, the need to balance the territorial disparities in the financial support of different regions of Ukraine becomes especially urgent. Therefore, the issues of studying the nature of the tax potential of the region, the peculiarities of its formation and development, as well as the instruments of effective use, need careful study. In addition, the decentralization of the processes of formation of financial resources, carried out in recent years, increases the importance of using tax and budget levers in the process of socio-economic development of administrative and territorial entities.

Tax potential is closely connected with taxable capacity, which in its turn is a dicey and elusive concept and is difficult to define because opinions differ widely at different times and in different contexts. Taxable capacity is the amount of tax, which could be justly or fairly imposed on a country. Others scientists define tax capacity as the maximum level of tax revenue that a country can achieve. Taxable capacity is closely linked to the process of economic development and growth. R. Pessino and C. Fenochietto define taxable capacity as the maximum level of tax revenue that a country can achieve [2].

Taxable capacity depends on the ability of the people to pay tax and the ability of the government to collect and could be split into two types: Absolute taxable capacity and relative taxable capacity. R. W. Bahl defined relative taxable capacity as the achievable tax ratio when a country applies to its variant tax bases, a group of mean effective rates calculated as net regression coefficient. J. R. Gupta explained that absolute taxable capacity is the surplus of production over the minimum volume of production per head of the population, keeping the essential standard of living unchanged over a number of years. He further stated that relative taxable capacity is the extent of tax burden that should be imposed on different persons to finance a common expenditure [2].

There is the perennial effect of socio-economic factors on the tax capacity such as the increasing budget deficits, public outcry over high and many different types of taxes, perceived tax unfairness, high levels of tax evasion, high levels of public debt and corruption [2].

In general, international tax potential assessment methods used in international practice are based on indicators of the amount of tax revenue actually collected in the

region over a given period, total taxed resources, gross regional product, and average per capita income.

Classification of tax potential assessment methods:

- ✓ based on average per capita income;
- ✓ based on the taxability index;
- ✓ method of aggregate tax resources;
- ✓ method based on regression analysis;
- ✓ the actual method;
- ✓ method of representative tax system;
- ✓ based on the tax potential index;
- ✓ based on macroeconomic indicators [4].

The method of calculating the tax potential of the region on the basis of the taxability index is actively used in Ukraine. The index itself is a coefficient that determines the level of taxability of the administrative-territorial unit compared to the similar average in Ukraine per capita [3; 6].

This method underlies the distribution of intergovernmental transfers in domestic practice during the budget planning process.

Next, we will evaluate the tax potential of Sumy region using the tax potential index based on the gross regional product. Using this indicator will allow you to objectively evaluate the real revenue opportunities of the region against the defined standard. In general terms, the index of territorial tax potential can be calculated by the Formula 1:

$$RTPI = (GRP_{pr} / GRP_{av}) \times LGTCR \quad (1)$$

where RTPI - region's tax potential index,

GRP_{pr} - the gross regional product of a particular region per capita;

GRP_{av} - the average gross regional product per region of the country per capita;

LGTCR - Local Government Tax Capacity Ratio [4].

Accordingly, Local Government Tax Capacity Ratio can be calculated by the Formula 2:

$$LGTCR = PCI / PCI_{av} \quad (2)$$

where PCI - per capita income of the region;

PCI_{av} - average per capita income, by region.

To calculate the tax potential index, it is first necessary to calculate the coefficient of tax capacity of local authorities. The baseline data for calculating the tax capacity of local authorities for the period 2016-2018 by region were represented in the Statistical Yearbook of Ukraine for 2018 [7].

The highest per capita income in Ukraine in the 2016-2018 period is Kyiv. Among the oblasts, the largest share of revenues per capita is in the Dnipropetrovsk

region, as a large part of Ukrainian manufacturing enterprises are concentrated there. The second place is occupied by Zaporizhzhya region, followed by Kyiv, Mykolaiv, Poltava and Kharkiv (Table 1). Sumy region ranks 7th among 24 oblasts of Ukraine in terms of disposable income per capita.

Table 1 - Disposable income of regions, cities of Kyiv and Sevastopol per person (UAH)

Regions	Years		
	2016	2017	2018
Dnipro	44365,9	57332,5	72883,4
Zaporizhzhia	43461,6	54261,0	67982,5
Poltava	37938,4	48663,0	60217,5
Mykolaiv	34970,5	45355,7	55543,9
Sumy	36084,4	45852,3	55934,4
Kharkiv	38196,6	48370,4	60117,7
the city of Kyiv	92253,6	118207,6	141173,8

Ukraine	37079,9	47269,7	57908,6

Source: made by author [7]

The highest indicator of the tax capacity of local authorities among the oblasts of Ukraine (results after calculation on the basis of data of the State Statistics Service of Ukraine [8]) was set in 2017 in Kyiv, and it tended to decrease from 2,50 in 2017 to 2,44 in 2018. In second place was Dnipropetrovsk region. The tax capacity of local governments in the oblast tended to increase from 1,2 in 2016 to 1,26 in 2018. Sumy region is on the 8th place among the oblasts of Kyiv and Sevastopol. The coefficient of tax capacity of local authorities in the Sumy region for 3 years remains at 0,97.

The conducted researches have shown, that at the level of economically developed regions of the country for the period 2016-2018 years there is an increase of the coefficient of tax opportunities at its decrease in economically backward regions.

Thus, determining the coefficient of tax capacity of local authorities allows to calculate the tax potential index of regions of Ukraine. The initial data for the calculation of the territory tax potential index are given in Table 2.

On the basis of the above data, the index of tax potential of the region and the coefficient of tax capacity of local authorities were calculated. The results are shown in Table 3.

If we consider the situation as a whole in Ukraine, according to the above calculations, Sumy region has an average index of the territory's tax potential (in terms of regional budgets) in 2017 – 10,31 and one of the highest indices in 2016 – 17,71. Generally, the leader of the tax potential index in Ukraine is Kyiv.

It should be noted that in Ukraine there are three levels of tax potential – high, medium and low. Kyiv, Dnipropetrovsk, Zaporizhzhya, Mykolayiv, Lugansk and Kharkiv regions have a high level of potential. Donetsk, Ternopil, Transcarpathian and Chernivtsi regions have the lowest tax potential index.

Table 2 – Initial data for the calculation of the tax capability and tax potential index, UAH million

Regions	PCI		PCIav		Regions	PCI		PCIav	
	2016	2017	2016	2017		2016	2017	2016	2017
Crimea	Odessa	50159	62701	4238,50	6271,00
Vinnitsia	46615	58384	4672,5	5884,5	Poltava	81145	106248	7377,50	12551,5
Volyn	34310	49987	1961,5	7838,5	Rivne	33958	42038	1804,00	4040,00
Dnipro	75396	97137	4749,5	10870,5	Sumy	41741	51419	2285,50	4839,00
Donetsk	32318	39411	2727	3546,5	Ternopil	29247	38593	2142,00	4673,00
Zhytomyr	38520	49737	3911	5608,5	Kharkiv	57150	69489	5667,00	6169,50
Transcarpathian	25727	34202	1369	4237,5	Kherson	36585	45532	3169,50	4473,50
Zaporizhzhia	59729	75306	4560	7788,5	Khmelnysky	37881	49916	3110,50	6017,50
Ivano-Frankivsk	37220	49312	2025	6046	Cherkasy	48025	59697	3633,00	5836,00
Kyiv	74216	90027	7053,5	7905,5	Chernivtsi	23365	31509	1513,50	4072,00
Kirovohrad	47469	55183	4056,5	3857	Chernihiv	41726	55198	3265,00	6736,00
Lugansk	14251	13883	1736,5	-184	the city of Kyiv	191736	238622	17916,00	23443,00
Lviv	45319	58221	3990,5	6451	the city of Sevastopol
Mykolaiv	50091	60549	4295	5229	Ukraine	55899,0	70233	1	1

Source: calculated by the author on the basis of data of the State Statistics Service of Ukraine [8]

Table 3 - Local Government Tax Capacity Ratio and Region's tax potential index

Regions	PCI / PCIav		LGTCR		RTPI		
	1	2	3	4	5	6	7
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
Crimea
Vinnitsia		9,976458	9,9216586	0,94	0,96	9,38	9,52
Volyn		17,491716	6,377113	0,81	0,81	14,17	5,17
Dnipro		15,874513	8,9358355	1,2	1,21	19,05	10,81
Donetsk		11,851118	11,112646	0,56	0,53	6,64	5,89
Zhytomyr		9,8491434	8,8681466	0,89	0,9	8,77	7,98
Transcarpathian		18,792549	8,0712684	0,72	0,72	13,53	5,81
Zaporizhzhia		13,098465	9,6688708	1,17	1,15	15,33	11,12
Ivano-Frankivsk		18,380247	8,1561363	0,86	0,86	15,81	7,01
Kyiv		10,521869	11,387895	1,08	1,07	11,36	12,19
Kirovohrad		11,70196	14,307234	0,88	0,89	10,30	12,73
Lugansk		8,2067377	-75,451087	0,37	0,35	3,04	-26,41
Lviv		11,356722	9,0251124	0,95	0,95	10,79	8,57
Mykolaiv		11,662631	11,579461	0,94	0,96	10,96	11,12
Odessa		11,834139	9,9985648	1,06	1,06	12,54	10,60
Poltava		10,998983	8,4649643	1,02	1,03	11,22	8,72
Rivne		18,823725	10,405446	0,84	0,85	15,81	8,84
Sumy		18,2634	10,625956	0,97	0,97	17,72	10,31
Ternopil		13,654062	8,2587203	0,76	0,77	10,38	6,36
Kharkiv		10,084701	11,263311	1,03	1,02	10,39	11,49
Kherson		11,54283	10,17816	0,89	0,88	10,27	8,96
Khmelnysky		12,178428	8,2951392	0,93	0,92	11,33	7,63
Cherkasy		13,219103	10,229095	0,87	0,89	11,50	9,10

1	2	3	4	5	6	7
Chernivtsi	15,437727	7,7379666	0,76	0,77	11,73	5,96
Chernihiv	12,779786	8,1944774	0,9	0,9	11,50	7,38
the city of Kyiv	10,701942	10,178817	2,49	2,5	26,65	25,45
the city of Sevastopol
Ukraine			1	1		

Source: calculated by the author

Tax potential is an integral part of the region's financial potential. Tax potential should be understood as the maximum amount of potential resource of the territory that can be mobilized and effectively used to increase budget revenues that will be directed to the socio-economic development of the region.

Analyzing the tax potential calculated on the basis of the taxability index, it is concluded that the taxability of the Sumy city is quite high. A tax potential index was also calculated based on gross regional product. Based on the results of the calculations, it was concluded that Sumy region has an average index of the territory's tax potential (in terms of regional budgets) in 2017 – 10,31 and one of the highest indices in 2016 – 17,71.

Systematization of regions according to the level of the tax potential index will help to increase the financial autonomy of local authorities, more rational distribution of centralized financial assistance to local authorities. The practical use of the Territorial Tax Potential Index can serve as an information base for reducing the disproportionate socio-economic development of the country's regions, creating an effective system for assessing the real revenue opportunities and needs of local governments. Also, it should be noted that tax planning plays a special role in the tax process, since tax potential is a mechanism for planning and forecasting tax revenues.

References:

1. Assessment of budget transparency in Sumy (2018). Retrieved April 25, 2020, from <https://smr.gov.ua/uk/dokumenti/miskij-byudzheth/7103-2018-rik.html>.
2. John Kwaku Amo (2019) An Estimation of the Taxable Capacity, Tax Effort and Tax Burden of an Emerging Economy: Evidence from Ghana - *International Journal of Economics and Financial Issues*, Issue 9(3), PP. 12-21.
3. Mironova, L.O. and Moiseenko, O.V. (2013). Financial potential of the region: theoretical aspect, *Scientific bulletin DDFa*, Vol. 2, PP. 141-149.
4. Mishchenko D.A. (2017) Tax potential as the main component of budget opportunities in the region. *Online Magazine 'Effective Economics'* №12. Retrieved April 25, 2020, from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5924>.
5. Open budget (2020) Retrieved April 25, 2020, from <https://openbudget.gov.ua/local-budget/18100000000/local-in>.
6. Piskova, Zh.V. (2016). Formation of the system of indicators of fiscal efficiency of taxes: theory and practice. *Scientific bulletin of Mukachevo State University*, Issue 2, pp. 174-180.
7. The State Statistics Service of Ukraine (2018). Statistical yearbook of Ukraine for 2018 year. Retrieved April 25, 2020, from https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2019/zb/11/zb_yearbook_2018.pdf.

ЦИФРОВИЗАЦИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: ТОРГОВЫЙ АСПЕКТ

Лагутько С.А.
старший преподаватель Ястреб Т.А.
Белорусский государственный университет
г. Минск, Беларусь

Развитие технологической инфраструктуры и использование больших баз данных вызвали масштабную цифровую трансформацию нашего общества. Цифровая трансформация – изменение формы бизнеса в условиях цифровой реальности на основе данных. Цифровая трансформация, прежде всего, означает новые бизнес-процессы, организационные структуры, положения, регламенты, новую ответственность за данные, новые ролевые модели. Ключевой процесс цифровой трансформации – стратегическое управление данными [5].

Если предыдущий этап цифровизации характеризовался расширением доступа в интернет для миллионов потребителей, то новый этап отличает интеграция широкого спектра цифровых сервисов, продуктов и систем в киберфизическую систему. Все эти явления принципиальным образом меняют устройство глобальной экономической системы – возможности потребителей, структуру отраслей, роль государств. Благодаря взаимодействию и обмену данными, возникает возможность более эффективного использования ресурсов, совместного пользования инфраструктурой, образовывается так называемая «экономика совместного потребления».

Актуальность данной темы обуславливается тем, что в настоящее время мировая экономика находится в стадии трансформации в цифровую экономику. В данной связи представляется целесообразным проанализировать достигнутые на данном этапе результаты, выявить изменения в мировой торговле в современных условиях цифровой трансформации мировой экономики и определить перспективы дальнейшего развития в данной сфере.

Информационной основой работы явились международные соглашения, официальные и нормативные правовые документы, учебная, научная литература и статьи в периодических изданиях отечественных и зарубежных авторов, в частности, А.Н. Спартака, Р. Бухта, Р. Хикса, В.П. Куприяновского, Д.Е. Намиота, С.А. Синягова, Интернет-ресурсы.

В международной практике до настоящего времени не сложилось общепризнанное определение цифровой экономики. Все трактовки данного термина включают в себя общее понятие: цифровая экономика осуществляется с помощью сети Интернет и различных узлов. Следует подчеркнуть, что представители частного сообщества, государственные и международные